

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Sprawa wywłaszczenia gruntu z dóbr byłej Komory Cieszyńskiej
pod budowę kościoła i cmentarza w Chybiu

Liczba stron oryginału

2

Liczba plików skanów

3

Liczba plików publikacji

3

Sygnatura/numer zespołu

TR 078.055

Data wydania oryginału

Ok. 1920

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach wobec sprawy dóbr b. Komory Cieszyńskiej.

Pismo mogące być niebezpiecznym precedensem. 48.55.

Wielkie zaniepokojenie wśród ludności Śląska Cieszyńskiego wywołało stanowisko, jakie zajęło Województwo Śląskie wobec sprawy dóbr byłego arcyksięcia Fryderyka Habsburga w Cieszyńskim.

Jak wiadomo, majątki dawnej Komory Cieszyńskiej przeszły na podstawie postanowień traktatu Saint Germaińskiego na własność Skarbu państwa polskiego. Czyżby formalne uregulowanie tej sprawy było odroczone, gdyż ze względów politycznych ratyfikację tego traktatu długo odkładano. Ratyfikacja ta wreszcie nastąpiła kilka miesięcy temu i została prawomocnie ogłoszona. Z chwilą tą traktat ten jest ustawą obowiązującą (nawet w Katowicach).

Tymczasem co się dzieje!

Wyłoniła się sprawa zamierzonego wywłaszczenia gruntu z dóbr byłej Komory Cieszyńskiej pod budowę kościoła i cmentarza w Chybiu. W sprawie tej zwróciło się Województwo do pełnomocnika Fryderyka Habsburga, przyczem zażądało sobie tyle trudu, że odszukało aż w Budapeszcie pełnomocnika tego w osobie p. Emila Meyera, b. k. u. k. radcy dworu, aby mu tylko odnośne pismo doręczyć.

Tymczasem powszechnie jest wiadomo że na podstawie dekretu Naczelnika państwa z dnia 18 grudnia 1918 r. majątkiem objętym w zarząd państwowy, a tym są dobra b. Komory arcyksiężęcej, zawiaduje i do czynności prawnych z zarządem związanych uprawniony jest jedynie i wyłącznie zarządca ustanowiony przez Rząd.

Majątki te znajdują się w zarządzie państwowym, wykonywanym na mocy rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych przez dyrekcję wzgl. dyrektora lasów państwowych już od szeregu lat.

Nie wie o tem, czy nie chce wiedzieć Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, który zdaje się wbrew swym podstawowym obowiązkom pierwszy uległ sugestii skargi, wniesionej przeciw Rządowi polskiemu, obecnemu prawowitemu właścicielowi dóbr Cieszyńskich, przez dawniejszego właściciela tych dóbr, byłego arcyksięcia Fryderyka.

Skutkiem tej nieświadomości także obecnie w sprawie wywłaszczenia gruntu w Chybiu skierowano okólnik z Województwa do pełnomocnika Fryderyka, a nie do prawowitego zarządcy tego obiektu. Okólnik ten ogłoszono również w „Gazecie Urzędowej” Województwa Śląskiego i wywieszono w odnośnym sądzie, zaś instancji, do której on powinien być skierowanym, podano go tylko do wiadomości.

Sprawę tę poruszył już „Dziennik Śląska Cieszyńskiego”. Myśleliśmy, że ze strony Województwa nastąpi wyjaśnienie, że stało się tylko niedopatrzenie i że rzecz będzie naprawiona. Tymczasem Województwo mimo poruszenia sprawy publicznie milczy, wobec czego uważamy za stosowne poruszyć sprawę na łamach naszego pisma, domagając się wyjaśnienia.

—O—

Z Cieszyńskiego

— Igrzyska Wojenne 2-go pułku szwoleżerów Rokitniańskich w Bielsku. W ub. niedzielę o godzinie 3-ciej popołudniu odbyły się w Bielsku na polu wyścigowym pod lasem cygańskim z okazji rocznicy cudu nad Wisłą wielkie igrzyska wojenne drugiego pułku szwoleżerów Rokitniańskich, połączone z loterią fantową i zabawą ludową. Przygrywała orkiestra wspomnianego pułku. Igrzyskom przypatrzywały się tłumy ludności z Bielska, Białej i okolicy.

Program igrzysk składał się z woltyżerki, popisów władania białą bronią, konkursu hippicznego, biegu pieszego i biegu myśliwskiego.

Igrzyska rozpoczęły się woltyżerką, przyczem brawurową jazdą i świetnem wykonaniem różnych ewolucyj na koniu odznaczył się plutonowy Polaczek. Nast. numerem programu była sprawność i szybkość w ubieraniu się żołnierzy i osiodłaniu koni. Otóż 10 szwoleżerów zdjęło siodła z koni i udało się następnie na miejsce odległe o 300 metrów, rozbierając się tam. Na dany znak przez kierownika igrzysk p. porucznika Rybę szwoleżerzy szybko się ubrali, podbiegli do swoich koni, które osiodłali i galopem pocwałowali przed trybunę, gdzie się zgromadził korpus oficerski z dowódcą pułku na czele. Pierwszy i drugi jeździec wykonali to zadanie z brawurą w ciągu trzech minut, za co z rąk dowódcy odebrali nagrody.

Bardzo ciekawym numerem popisu był konkurs hipiczny, do którego zapisało się 14 jeźdźców. Pierwsza nagroda przypadła trzem szwoleżerom; musiała być ona pomiędzy nimi rozegrana. Ostatecznie pierwszą nagrodę otrzymał po przesadzeniu przeszkody wysokości 1 i ćwierć metra plut. Marszałek, drugą Surówka. Również nadzwyczaj efektowny był popis władania lancą i bronią sieczną. Oslawiona przed wojną dżygitówka kozaków kubańskich (czerkiesów) była wprost znikła w porównaniu z popisem wspomnianych szwoleżerów.

Z powodu spóźnionej pory niekóre numery musiały być odłożone. Wspaniałym tym popisom sprzyjała śliczna pogoda. Wykonanie igrzysk pod sprężystym kierunkiem p. porucznika Ryby było nad wyraz wzorowe, co przynosi zaszczyt i chlubę świetnemu dowództwu pułku szwoleżerów Rokitniańskich.

Z. F.

po 15.8. 1925.

miejska na posiedzeniu poniedziałkowym rozważała sprawę przyjęcia gwarancji za zaliczki rządowe dla fabryk „Samolot“.

= **Zmiany w konsulacie niemieckim w Poznaniu.** Telegraficznie z Berlina w drodze służbowej odwołano ze stanowiska generalnego konsula niemieckiego w Poznaniu von Hentinga. Również odwołano wszystkich urzędników konsulatu niemieckiego, zamieniając ich nowymi. Zmiany w konsulacie niemieckim dokonano w związku ze sprawą optantów.

= **Uniwersytet Ludowy w Dalkach.** Nowy kurs dla młodzieży męskiej rozpoczyna się 2go listopada 1925 r. i trwać będzie do 31. marca 1926 r. Zgłoszenia przyjmuje biuro Tow. Czytelni Ludowych w Poznaniu plac Wolności 18 i Uniwersytet Ludowy w Dalkach pod Gnieznem.

Zgłaszać należy się jak najrychlej, gdyż miejsc wolnych jest nie wiele. Do wniosków o programy należy dołączyć znaczków 15 gr. — Dyr. X. A. Ludwiczak.

= **Wódczany książę Wilkenhausen w Toruniu,** wykupił państwowy monopol spirytusowy.

Wiadomości z Krakowa.

= **Wypadek kolejowy na linii krakowskiej.** W niedzielę w nocy na dachu pociągu pospiesznego idącego ze Lwowa, po przybyciu tegoż na dw. kol., znaleziono zwłoki Romualda Dyni, kaprała 2 pułku wojsk łączności z Jarosławia, który poniósł śmierć przez uderzenie głową o górne belki jednego z mostów.

Scotta
Emulsja
Tranowa

z tranu wątrobianego

z solą i wapnem natronowem używany jak w lecie tak i w zimie przez dorosłych i dzieci zawsze z nadzwyczajnym skutkiem. Zawsze bez zmiany podniera apetyt i trawienie, miła w smaku. Scotta Emulsja jest środkiem wzmacniającym dla dorosłych i dzieci.

Generalna przedstawicielstwo na G. Śląsk
T. REICHELT, KATOWICE.

203

tą drogą udzielać będziemy wyjaśnień, we wszelkich zaś wątpliwościach upraszamy zwracać się do nas, ustnie w godzinach urzędowych tj. w poniedziałki i czwartki od godz. 5-tej do 7-ej popołudniu, gmach „Polonji“.

Komunikat I.

Jedno z najbardziej aktualnych zagadnień prawnych dla tutejszej dzielnicy, to kwestia „Renty wojennej“ dla sierot i wdów po poległych powstańcach Górnośląskich. Nieraz się zdarza, że renta po poległych działaczach plebiscytowych została obecnie uprawnionym odjęta, a wszelkie starania celem przywrócenia jej zostają bezskuteczne. Tłumaczyć to należy wadliwością i niedokładnością ustawy z dnia 18-go marca 1921 r. która to ustawa na Górnym Śląsku wprowadzona została z dniem 1 kwietnia 1925 r. Artykuł drugi, litera „D“ tejże ustawy mówi, że pod ustawę powyższą podpadają ci tylko, którzy w walkach orężnych przeciw państwu zaborczym i nieprzyjacielskim o niepodległość Polski po 1-szym sierpnia 1914 r. zginęli lub też do pracy stali się niezdolni.

W myśl tego postanowienia pod ustawę powyższą nie podpadają wszyscy ci, którzy w czasie walki plebiscytowej zostali zabici, gdyż w myśl brzmienia ustawy nie brali oni udziału w orężnych walkach. Widzimy tutaj dokładnie niedoskonałość ustawy. Interpretacja prawna mogłaby rozszerzyć pojęcie walki o niepodległość Polski, jednakowoż Główny Urząd Rent Wojskowych w Katowicach z powodu słów „Walk orężnych“ użytych w ustawie, w licznych wypadkach zwrócić się musiał do Ministerstwa w Warszawie, celem zdecydowania, czy ustawę powyższą można stosować w stosunku do tych, którzy wprawdzie nie w walce orężnej lecz w walce plebiscytowej życie i zdrowie potracili.

Po dziś dzień jednak Ministerstwo sprawy nie rozstrzygnęło, tak że cały szereg podań leży nie załatwionych.

Jak się dowiadujemy „Związek Inwalidów Wojennych“ wraz z „Związkiem Powstańców“ wszczął już akcje w tym kierunku, by albo

ZAWODY LEKKO ATLETYCZNE O MISTRZOWSTWO POLSKI.

Po raz pierwszy wysłał Górny Śląsk swoich zawodników na zawody ogólnopolskie które, odbyły się w dniach 14. 15 i 16 sierpnia. Pomimo, że zajęliśmy w ogólnej klasyfikacji 2-gie miejsce w okręgach, ta jednak zawiedliśmy się co do niejednych zawodników. Pierwsze miejsce zajął okręg Warszawski, dziesięciokrotnie przewyższając w zdobytych punktach, Górny Śląsk i Kraków, które te okręgi zdobyły tylko po 8 punktów. Czwarte miejsce Poznań, piąte Lwów, szóste Pomorze, siódme Wilno.

Wyniki szczegółowe zawodów:

1) Bieg 100 m. (zawodników zgłoszonych 39) Górnoślązacy odpadają już w przedbiegach i międzybiegach. Półfinały a) 1. Rothert („Polonja“ Warszawa) 11, 2. Dobrowolski („AZG“ Warszawa), 3. Gumpłowicz (Jutrzenka), 4. Piątkowski („Polonja“ Warsz.), b) 1. Szenajch (Warszawianka) 11,3, 2. Weiss („AZG“ Warsz.), 3. Fijałkowski (Warszawianka), 4. Szulz („AZG“ Warsz.).

Nasi zawodnicy Szeliga, Siedner, Rischke i Malcherek nie startowali wcale.

Finał: 1. Szenajch („Warszawianka“) 10,9 (rekord Polski pobity), 2. Rothert o 2 mtr. w tyle, 3. Dobrowolski („AZG“ Warszawa).

Bieg 200 mtr. Zgłoszonych 27 zawodników. Przebiegi I. 1. Rothert 25,2, 2. Szenajch o pierś w tyle, 3. Irblich.

II. 1. Weiss 24,8, 2. Pędzich, 3. Szulc.

III. 1. Rey, 2. Aschenberg, 3. Langer, 4. Gumpłowicz (z Górnego Śląska jedyny Langer, brak Szeligi, Rischkiego, Malcherka, Siednera, Blitrera i zawodników z „AKS“).

Półfinał a) 1. Szenajch 25,2, 2. Rey, 3. Langer, b) 1. Rothert, 2. Weiss, 3. Dobrowolski.

Finał 1. Rothert 23,6, 2. Szenajch, 3. Dobrowolski.

Bieg na 400 m (zawodników zgłoszonych 22).

A. Przedbiegi 1. Ołdak, 2. Autes.

B. 1. Malanowski, 2. Fisol K. S. „Różdzeń-Szopenice“.

C. 1. Zuber, 2. Dąbrowski.

D. 1. Rothert, 2. Trnka („AZS“ Kraków).

Międzybiegi: A. 1. Malanowski, 2. Autes, 3. Fisol, B. 1. Dąbrowski, 2. Zuber, 3. Pitzek, 4. Truka.